

lu. Tako se je filozofu vse bolj izkristaliziral prototip »novega vladarja«, ki bi bil zmožen ustvariti močno državo, človeka moči in dejanja – ne glede na moralne pomisleke in etična vodila. Ne glede na to, kakšno stališče imamo do Machiavelijevega Vladarja in drugih del, pa je treba upoštevati pretrese časa in razmer, filozofova razočaranja, dvome, včasih že obup nad političnimi, vojaškimi in splošnimi razmerami v Firenzah ter drugod po Italiji; le iz takih koordinat se da razume-

ti filozofov napor, da bi filozofsko in praktično prišlo do državniške rešitve Firenz (ne le teh), ko dopušča, da namen posvečuje sredstva. Verjetno velja pritegniti Leopoldu Rankeju: »Iskal je rešitev Italije, a njeno stanje se mu je zdelo tako obupno, da ji mora pripisati strup.« Niko Košir je zgleđno opravil zahteven prevod. Rakarjeva študija je hkrati prinetno berljiva in strokovna.

Igor Gedrih

Ostrice 6

Dušan
Ludvik

Gada v prepiru rep
drug drugemu požreta
in še tako previdno zver
porine v past – ranljiva peta.

*

Nauk z mitingov

Čprav bi se mu iz ust speljale
nagnusne kače,
ne rečeš mu besede žale –
so pač podedovane in domače.

*

Machiavelistična

Spletkariš, ko svetuješ,
pobožaš prej, nato ga opsuješ;
kar naj se te bojijo,
glavno, da ne črtijo.

*

Laž ravnaš, saj drugega ne znaš,
z njo mogočnih ne napadaj,
čakaj zadaj in od zadaj
spri, pa sptim vladaj.

*

Kjer slinež in kjer petoliznik
je vabljen in iskan omiznik,
tam poštenjak je v kot odrinjen,
kdor čist, pa čez in čez poslinjen.

*

Ne hodi kot mucon
okoli vrele kaše,
udari na veliki zvon –
je čas za péte, ne za črne maše.

*

Človeško nrav spreminja Duh kot rudo rja:
neviden z vztrajnim glodanjem nam misli gloda,
podžiga in gasi, razkraja in nas strja,
zapolni votlo . . . Ubiti ga – kakšna zabloda!

*

Kot blisk prebil je zid sovraštva – Duh,
v pomnilniku je shranjena vsa krutost,
v vrednote se zalegel je napuh,
nadutost pa spet kar naprej koti nadutost.

*

»Sovražniki . . . sezidali, prijatelji . . . podrli« (E. K.)
Prej ko péteh je zapel, najbližji so ga izdali,
kdo bo nož zasádil, med seboj so žreb metali.
Vero zataje, telo prodajo, ko se splača,
Duh pa je kot dih, ne vidiš ga – a svet preobrača.

*

Piscu memoarov

V naravi je več zlitih kot pa čistih barv,
vendar več upanja, ljubezni in esprija,
kot jih kdajkoli je premogla vsa
ta tvoja črno-bela pisarija.

»Nasvet poetom./ Hripav pav ne bo nikoli slavček./ bodi slavček, ne kričavi pavček.« (Mitja Ribičič, Delo KL 11. 5. 1989, str. 3).

Bik kar po biče sklepa,
nastavlja rog v zasedo,
ko s silo več ne gre, bi zlepa,
pa zna le ruliti na čredo.

*

V zadevah biričije
strokovno podkovan,
od krhke poezije
pa trdo roko stran!

*

Fricovščina v Književnih listih 1990

Kogar ad hoc za vic je usekal fric,
ta čudi se sektaški izbiri in maniri:
le kdor je mračen, zine misli, zrasle iz mračine,
medtem ko sonce na Slovence meče sij in sence...

Slovenski slovar

Slovar slovenskega knjižnega jezika (SAZU) v petih knjigah z okoli 110.000 gesli naj bi bil dotiskan leta 1990 ali šele 1991 (Delo 1989)

Od prvih priprav (1946) je minilo 45 let, od izida prve knjige (1970) pa 20 let. – Slovar sodobne nemščine – Klappenbach (6 knjig, ok. 80.000 gesel) je izhajal 16 let (1961/1977); – Dudnov nemški slovar (6 knjig, ok. 300.000 gesel) 5 let (1976/1981); – Brockhausov (6 knjig, ok. 220.000 gesel) pa 4 leta (1980/1984). Torej: pri nas izide 1 knjiga SSKJ v petih letih. Primerljivi Krajevni leksikon Slovenije (4 knjige) je izhajal 12 let (1968/1980), zajetne in tri knjige Enciklopedije Slovenije pa samo tri leta (1987/1989)!

Petdeset let je zaplevelilo slovenščino,
kdor more, otipava jo kot lahko ženščino,
gremo se rinčke talat, pa je treba v srce seči,
otrebiti, požlahtniti, k nji kot k nevesti leči.

*

Epigramatiku

»...v govoru se pozna modrost in v besedi jezika izobrazba« (Sirah 4,24).

Če sta borniranost in borba – požlahtnitev,
potem do vrha si požlahtnil naš Parnas.
Žalitev je grob kij, grobost dá fračo fraz,
Duh pa ni kol – ureže tanko kakor britev.

»Če dražimo k jezi, nastane prepir« (Knjiga pregovorov 30,33).

Njegov slovar pove, da je tip neudoben,
za ježo trd, za palico pa kar pripraven,
za tankoslušne hripav rig ni nič zabaven,
problem je sam posluh – zna le na ploh in boben.

*

Iz znanosti

Kako da kar naenkrat renčati zna poslušni kužek,
prej si je upal le vrteti rep za slab zaslužek,
nagobčnik snet, ime na vrvici pa še obstaja:
preden se sluga slugovstva zave – pač dolgo traja.

*

Aprila neki Sklad razdal je kup nagrad,
za ušivi honorar pa zmanjkal je denar.
Dolg – stvar časti! Oceno sami ste naročili,
če nimate drobiža – bi mi vam posodili . . .

Slovenski pravopis

Zadnji uradni Slovenski pravopis (SAZU) je izšel l. 1962, že takrat je bil sporen. Kmalu bo minilo 30 let – slovenščina je v tej svoji najbolj burni fazi razvoja ostala brez zanesljivega vodnika. Na pomlad 1990 je izšel Slovenski pravopis 1 – pravila (SAZU), ki je le izpopolnjena izdaja »Načrta pravil« iz l. 1981. Nuja pa zahteva najprej pravopisni slovar oziroma celotni pravopis s pravili – kar zdaj! Da je današnja slovenščina takšna, kakršna je – je v veliki meri krivo pomanjkanje slovarjev, pravopisa, pravorečja, frazeologije in še marsičesa drugega. Po načrtih SAZU naj bi Slovenski pravopis 2 – slovar izšel šele čez tri leta (1992), po Toporišču pa že po dveh letih, če . . . – Da ne bo prezgodaj!

Najprej je ustvarjen vidni, otipljivi svet,
ob koncu je pravila zakonitost določila.
Slovenska pamet najprej utrdi pravila,
šele potem gre zbirat snov in delat red besed.